

HOMOFILI OG HOMOFOBI I HISTORIEN

Homofili og homofobi er ikke noe nytt. Gjennom historien har det vært subkulturer av menn og kvinner som har hatt den primære emosjonelle og seksuelle orienteringen til mennesker med samme kjønn og kledd seg i klær til motsatt kjønn. I noen tilfeller har denne subkulturen blitt akseptert og beundret. Men i mange andre tilfeller har kvinner og menn blitt trakassert, ekskludert, plassert på mentale institusjoner, satt i fengsel og drept. Her er noen korte historiske blikk på homofili og rollen det har spilt i samfunnet.

- I den greske og romerske tidsepoke (1400 før Kristus til år én etter Kristus), var det ikke noe begrep om seksuell identitet. Seksuelle relasjoner mellom menn var en akseptert del av kulturen.
- I år 342 kom den første loven mot homofile ekteskap, erklært av de kristne keiserne Constantius II og Constans.
- I 390 erklærte de kristne keiserne Valentinian II, Theodosius I og Arcadius at homofil seksuell kontakt var ulovlig, og de som var skyldige ble fordømt ved å bli brent levende foran publikum.
- I 1431 ble Jeanne d'Arc brent på bål for å ha båret mannlige klær og ha brutt med aksepterte kjønnsroller. Hun fastholdt at hennes kall, motivasjon og måte å kle seg kom fra rettledning av Gud. Hennes tilhengere anså henne for å være hellig.
- Før europeerne koloniserte Amerika, aksepterte 135 nasjoner av indianere i Nord Amerika å kle seg på tvers av kjønn, "cross-dressing", mellom kvinner og menn.
- Mellom 1600-1750 hadde keisere og samuraier i Kina og Japan unge mannlige elskere og seksuelle relasjoner mellom menn ble tolerert. I store deler av Europa på det samme tidspunktet var det dødsstraff for å kle seg med klær beregnet på folk fra motsatt kjønn.
- Under borgerkrigen i USA (1861-1865) tjenestegjorde 400 kvinner som soldater, innrullert i hæren som menn.
- I 1869 kom den ungarske mannlige doktoren Karoly Benkert med begrepet "homoseksualitet" for å beskrive seksuelle relasjoner mellom mennesker med samme kjønn.

- Tidlig på 1890-tallet, ble begrepet "heteroseksuell" benyttet om mennesker med seksuell orientering mot både kvinner og menn (som nå kalles for bifil) i medisinske tekster. Innen midten av 1890-tallet skiftet derimot begrepet mening, og ble bare brukt til å referere til mennesker med seksuell orientering til motsatt kjønn. (I Norge er det vanligst å bruke endelsen "fil", som homofil, bifil, heterofil, istedenfor homoseksuell, biseksuell og heteroseksuell. Denne endringen har blitt gjort for å signalisere at begrepene handler om mer enn hvem man har sex med – det handler eksempelvis også om kjærlighet og identitet. For mer informasjon om begrepsavklaring se link til Skeiv ungdom sin nettside under REFLEKTER).
- Den første homofile rettighetsorganisasjonen *The Society for Human Rights* ble stiftet i Chicago i 1924. Bevegelsen eksisterte i noen måneder før det ble stengt av politiet.
- I Nazi-Tyskland ble tusenvis av homofile menn drept i konsentrasjonsleirer. I konsentrasjonsleirene ble homofile tvunget til å ha på seg rosa triangler som tegn på deres identitet.
- På 1950-tallet krevde flere lover i mange byer i USA at mennesker måtte bruke minst tre klesplagg som passet med deres kjønn. Lovene ble brukt til å legitimere overgrep mot mennesker på homofile barer under politirassia.
- I 1969 finner Stonewallopprøret i Greenwich Village i New York sted, og den moderne homofile frigjørings- og rettighetsbevegelsen starter.
- "Homofobi" blir i 1972 lansert som begrep av George Weinberg for å beskrive en irrasjonell frykt for homofili. Dette er første gang anti-homofile følelser blir karakterisert som en medisinsk diagnose.
- I 1973 erklærer American Psychiatric Association at homoseksualitet ikke er en psykiatrisk forstyrrelse.
- 1974 er året Kathy Kozachenko som første åpne homofile blir valgt inn i bystyret i USA.
- *International Lesbian and Gay Association* blir stiftet i 1978, og består i dag av mer enn 600 grupper representert i rundt 110 land, som jobber aktivt opp mot både FN og myndigheter på verdensbasis.
- Den første marsjen i Washington for lesbiske og homofile rettigheter samler i 1979 mer enn 100 000 mennesker.

- Humant immunsviktvirus (HIV) blir oppdaget i 1983. Senere finner man ut at HIV-viruset er årsaken til AIDS. HIV blir et stort spørsmål innenfor det homofile og bifile miljøet.
- Frankrike forbyr diskriminering basert på livsstil når gjelder ansettelse og offentlige tjenester i 1985.
- I 1989 gjennomførte Danmark en lovendring som tillot partnerskap mellom to av samme kjønn. I 1993 ble Norge det andre landet i verden som fikk en slik lov.
- Loven "Don't Ask, Don't Tell" trer i kraft i 1993, som forbyr homofile og bifile personer å snakke om sin eller noen andres seksuelle orientering mens vedkommende tjenestegjorde i USA's militære styrker.
- Nederland blir det første landet som i 2001 godkjenner ekteskap til personer med samme kjønn. Belgia følger etter i 2002, og i 2003 begynner de kanadiske provinsene British Columbia og Ontario å vie personer med samme kjønn. Spania legaliserer likekjønnede ekteskap i 2004, og Sør-Afrika gjør det samme i 2006. I Norge innføres Registrert Partnerskap (Partnerskapsloven) i 1993, som formaliserte samlivet til personer med samme kjønn. Det er ikke før i 2009 at likekjønnet ekteskap blir tillatt gjennom ekteskapsloven.
- I det første tiåret på 2000-tallet begynner stater i USA å skape lovverk som enten anerkjenner eller forbyr likekjønnede ekteskap. Statene New Jersey, Massachusetts og California er blant de første som tillater likekjønnet ekteskap.
- I juni 2013 vedtar høyesterett i USA en lovendring der ektefeller med samme kjønn som inngår ekteskap skal få de samme føderale velferdsordninger som heterofile par.
- *Tørk aldri tårer uten hansker*, en svensk tv-serie basert på en romantrilogi av Jonas Gardell, og handler om kjærlighet og frigjøring blant homofile i Stockholm og HIV-epidemien på 1980-tallet. Serien vinner den svenske prisen Kristallen for årets tv-drama i 2013. Den svenske idrettsministeren boikotter OL-åpningen i Sotsji i 2014.
- Januar 2014 signerer den nigerianske presidenten Goodluck Jonathan en lov som forbyr homofile å vise hengivenhet, eller å delta i homofile klubber i det offentlige rom. Brudd på loven kan straffes med opptil 10 år i fengsel.

KILDE: Basert på tekst fra *Help Increase the Peace Program Manual (2009)*, (s.233-234) fra *American Friends Service Committee*, og nettsidene til *Skeiv ungdom*. Videreutviklet av *Odilia Häussler Melbøe* for *Global Skole*.